WSPÓLNY PUNKT

Piątek, 25 września 2026

64 tytułów / 28 krajów / 19 języków

Przemówienie Netanjahu w ONZ i masowy walkout delegatów

17 działów, najważniejsze fakty i różne głosy redakcji. Czytamy prasę polską i zagraniczną.

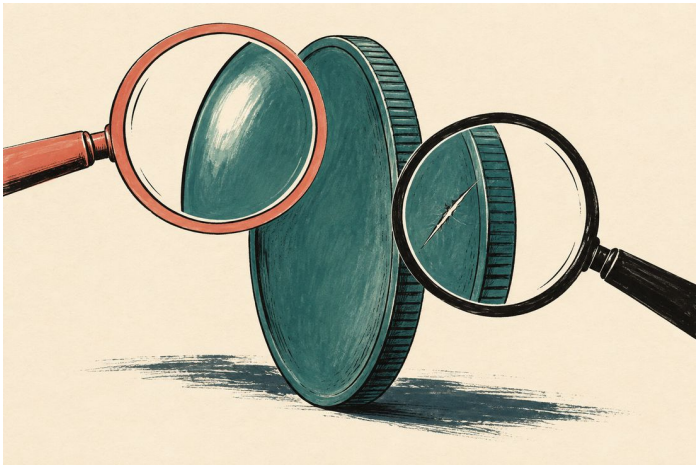
TEMAT 1
Bliski Wschód

TEMAT 2
Chiny i Indo-Pacyfik

TEMAT 3
Flanka wschodnia

01 / AMERYKA ŁACIŃSKA

Bilans terapii szokowej Mileia i rola wsparcia USA

Satyra redakcyjna: dwie lupy oglądają różne strony jednej monety. Ilustracja AI.

FAKTY

Rząd Javiera Mileia znalazł się w centrum uwagi z dwóch stron. La Nación opisuje skandal wokół zakupów żywności dla rezydencji prezydenckiej w Olivos - posłanka Marcela Pagano dochodzi, czy 30 ton mięsa i 90 ton warzyw trafiło do firmy cateringowej „Pancitos caseros", powiązanej z byłą wiceszefową planowania Belén Agudiez, bliską Karinie Milei; sprawa zbiegła się z ogłoszeniem inwestycji łączących złoże Vaca Muerta z portami atlantyckimi, co zdaniem dziennika odwróciło uwagę od afery.

Równolegle Milei wygłosił trzecie z rzędu przemówienie na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ, w którym nazwał organizację „bezużyteczną" i służącą „kaście pasożytów", krytykując jej milczenie wobec prześladowań chrześcijan w Afryce i głosowań przeciw Izraelowi, a także domagając się większej wolności w rozwoju sztucznej inteligencji. Contrepoints publikuje analizę IREF podsumowującą jego reformy gospodarcze od grudnia 2023 roku, wskazując na spadek inflacji ze 211,4% i deficyt sektora publicznego rzędu 14% PKB jako punkt wyjścia „terapii szokowej".

Il Foglio odnotowuje z kolei, że na forum ONZ wiceprezydent Wenezueli Delcy Rodríguez ogłosiła porozumienie naftowe ze Stanami Zjednoczonymi i zapowiedziała nieokreślone jeszcze wybory, podczas gdy incydenty uniemożliwiają powrót do kraju liderki opozycji Maríi Coriny Machado.

GŁOSY PRASY

Junge Freiheit i NIUS relacjonują przemówienie Mileia w ONZ niemal identycznie, oba tytuły cytują te same fragmenty o „pasożytach" i steruje uwagę czytelnika na te same wątki (Izrael, chrześcijanie w Afryce, AI) - różnica jest funkcjonalna, nie merytoryczna: NIUS traktuje to jako element walki z „kartelem medialnym", Junge Freiheit wpisuje wystąpienie w szerszy projekt metapolityczny prawicy narodowej. La Nación pokazuje odwrotną stronę medalu niż niemieckie tytuły - nie triumf retoryczny, lecz kruchość zaplecza politycznego Mileia, rozdartego między frakcjami Karinie i Santiago Caputo.

Contrepoints, jako pismo libertariańskie, ocenia Mileia przez pryzmat czysto ekonomiczny i pozytywnie, pomijając zupełnie wątek korupcyjny i personalny, co pokazuje, że ten sam polityk bywa czytany zupełnie inaczej w zależności od tego, czy oceniana jest jego ekonomia czy jego otoczenie władzy. Dla polskiego czytelnika istotne jest to rozdwojenie obrazu: entuzjazm dla „szokowej terapii" Mileia na Zachodzie idzie w parze z narastającymi sygnałami słabości instytucjonalnej jego rządu, a wątek wenezuelski (Il Foglio) przypomina, że deklaracje o „dialogu" i wyborach w regionie nie przekładają się automatycznie na realne otwarcie przestrzeni politycznej.

Źródła: Il Foglio · La Nación · Contrepoints · NIUS · Junge Freiheit

DALEJ W NUMERZE

Polska i Europa
Polityka krajowa, instytucje UE, wschodnia flanka.

Świat
Stany Zjednoczone, Bliski Wschód, Chiny i bezpieczeństwo.

Gospodarka
Finanse, energia, klimat i sztuczna inteligencja.

Społeczeństwo
Migracja, rodzina, media, religia i kultura.

02 / FLANKA WSCHODNIA

Ostrzeżenia przed rosyjską eskalacją i mobilizacją: Macron kontra sceptycy

Satyra redakcyjna: jeden przewód łączy dwa dzwonki, lecz tylko jeden ma swobodny język. Ilustracja AI.

FAKTY

Emmanuel Macron w wystąpieniu na TF1 i France 2 ostrzegł przed prawdopodobną nową rosyjską mobilizacją rzędu 300 tys. ludzi, mówiąc o gotowości Moskwy do dalszych ofiar przy zajmowaniu Donbasu, oraz zapowiedział wysłanie francuskich sił w rejon Morza Czerwonego dla obniżenia cen paliw. Zaprzeczył jednocześnie doniesieniom hiszpańskiego „El Mundo" o ostrzeżeniu CIA dla Hiszpanii, Francji i Włoch przed rosyjskim atakiem dronowym z okrętów handlowych - twierdzi, że francuski wywiad takiego ostrzeżenia nie otrzymał, choć przyznaje wzrost napięcia i możliwość zamachu podobnego do sierpniowego incydentu z dronem na lotnisku w Lipsku.

Hiszpańskie Ministerstwo Obrony pod kierownictwem Margarity Robles nie skomentowało publicznie doniesień „El Mundo", mimo prowadzenia operacji obrony powietrznej NATO w Estonii, na Łotwie, w Rumunii i Bułgarii. Równolegle duński wywiad wojskowy (Thomas Ahrenkiel) i minister obrony Jeppe Bruus ostrzegli przed nasilającymi się atakami hybrydowymi Rosji - najpoważniejszą sytuacją od zimnej wojny. Zelenski w Nowym Jorku relacjonował, że wysłannicy Trumpa Witkoff i Kushner ocenili Putina jako gotowego do negocjacji, co miało zostać zweryfikowane negatywnie podczas spotkania Ławrow-Rubio.

GŁOSY PRASY

Źródła są w dużej mierze zgodne co do diagnozy: Rosja zwiększa presję na Europę poprzez wojnę hybrydową i sygnały eskalacyjne, a Putin nie zamierza kończyć wojny - potwierdzają to zarówno Zelenski (Il Foglio), jak i Macron (WELT, Observador, El Mundo, L'Opinion) oraz duński wywiad (Sieci/wPolityce, Breaking Defense). Rozbieżność dotyczy konkretnego zagrożenia dronowego: Macron wprost dementuje ostrzeżenie CIA opisane przez „El Mundo", podczas gdy hiszpański resort obrony milczy, nie zaprzeczając ani nie potwierdzając - to rozejście w komunikacji sojuszników jest samo w sobie znaczące, bo pokazuje brak spójnej narracji NATO wobec konkretnego zagrożenia.

Il Foglio akcentuje rozdźwięk między Trumpem a wywiadami (poza CIA) co do gotowości Putina do rozmów, podczas gdy media francuskie i niemieckie koncentrują się na mobilizacji i zagrożeniu terytorium UE. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że spór toczy się nie o samą agresywność Rosji, lecz o to, jak sojusznicy zachodni informują się nawzajem i publicznie o konkretnych zagrożeniach - co ma bezpośrednie znaczenie dla wiarygodności ostrzeżeń dotyczących wschodniej flanki, w tym Polski.

Źródła: Il Foglio · Rzeczpospolita + Plus Minus · WELT · Sieci (tygodnik) + wPolityce.pl · Breaking Defense · Karar · Denník Postoj · Observador · Magyar Hang · L'Express · El Mundo · L'Opinion

03 / POLSKA

Kaucja za butelki: urzędy państwowe łamią własne przepisy

Satyra redakcyjna: jedna butelka omija kołowrotek bocznym przejściem. Ilustracja AI.

FAKTY

"Rzeczpospolita" ustaliła, że małopolska policja, Izba Administracji Skarbowej w Krakowie oraz prokuratura w Zielonej Górze kupowały wodę mineralną w butelkach bez kaucji, mimo że od dłuższego czasu obowiązuje system kaucyjny, z którego korzystać muszą obywatele. Zakupy były zgodne z prawem, gazeta wskazuje jedynie na tysiące butelek zamówionych tą drogą przez te instytucje. Niezależnie od tego IBRiS opublikował dla Onetu sondaż zaufania do polityków, w którym prezydent Karol Nawrocki utrzymuje pozycję lidera, wyprzedzając m.in. Radosława Sikorskiego i Władysława Kosiniaka-Kamysza. Dwie pozycje nie dotyczą tego samego tematu i nie łączą się merytorycznie.

GŁOSY PRASY

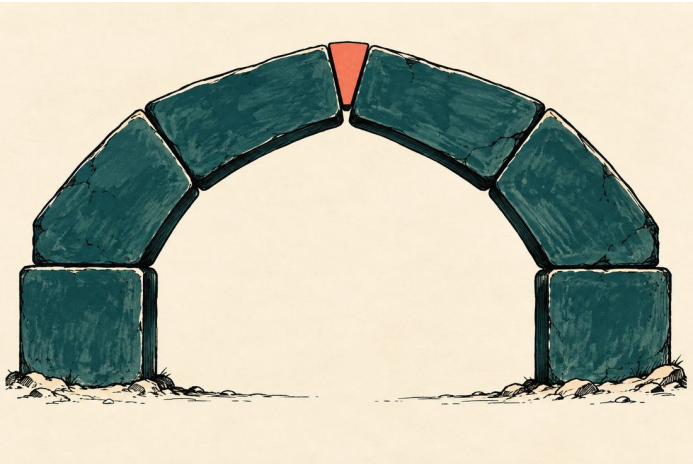
Materiały nie stanowią jednej sprawy, więc trudno mówić o sporze między nimi - to dwa niezależne wątki dnia. "Rzeczpospolita" stawia pytanie o standard: skoro system kaucyjny miał obowiązywać powszechnie, to czy urzędom wolno go omijać, nawet legalnie - to pytanie o wiarygodność instytucji państwa wobec obywateli, którzy takiej furtki nie mają. Gazeta Polska z kolei referuje sondaż bez własnej tezy interpretacyjnej - sama zajawka nie wskazuje, czy wynik traktowany jest jako potwierdzenie mandatu prezydenta, czy tylko odnotowanie liczb.

Brak tu więc sporu ideowego, raczej dwa osobne sygnały: jeden o codziennej praktyce administracji, drugi o notowaniach politycznych. Dla czytelnika istotne jest to pierwsze - pokazuje rozdźwięk między literą prawa a jego duchem w instytucjach publicznych, co samo w sobie jest tematem niezależnym od bieżących sondaży.

Źródła: Rzeczpospolita + Plus Minus · Gazeta Polska + Niezalezna.pl + Gazeta Polska Codziennie

04 / UE I INSTYTUCJE

Zapaść muru sanitarnego wobec AfD po wyborach w Saksonii-Anhalt

Satyra redakcyjna: wielki łuk zależy od bardzo małego zwornika. Ilustracja AI.

FAKTY

Dominującym tematem dnia są niemieckie wybory krajowe: AfD potwierdziła wynik z Saksonii-Anhalt (43,8 proc., 39 z 83 mandatów) po wcześniejszym zwycięstwie w Meklemburgii-Pomorzu Przednim, gdzie CDU po raz pierwszy w 81-letniej historii partii wypadła z landtagu. CDU Saksonii-Anhalt odrzuciła propozycję SPD dotyczącą rozmów o rządzie wykluczającym AfD, zapowiadając opozycję; kanclerz Friedrich Merz przyznał publicznie, że partia „na zbyt wiele pytań nie ma już zadowalających odpowiedzi".

Los rządu w regionie zależy teraz od pięciu mandatów Sojuszu Sahry Wagenknecht (BSW), który sonduje współpracę programową z AfD i domaga się bezpartyjnego premiera akceptowalnego także dla AfD. Osobno: 13 państw UE z Czechami złożyło wniosek o roczne moratorium na nowe unijne przepisy w celu deregulacji; Komisja Europejska (Ursula von der Leyen) wyraziła zaniepokojenie możliwym zakazem eksportu diesla z USA zapowiadanym przez Donalda Trumpa.

GŁOSY PRASY

Wokół AfD linia podziału przebiega nie tyle między lewicą a prawicą, co wewnątrz samej prasy konserwatywnej: turecki Karar i węgierski Magyar Hang piszą z dystansu, traktując sukces AfD jako niebezpieczny objaw kryzysu elit i „firewalla" politycznego, który może się nie utrzymać, natomiast niemiecki Junge Freiheit relacjonuje te same wydarzenia jako rozkład CDU i porażkę Merza, bez cudzysłowu wobec AfD, a WELT skupia się na obawach polityków CDU (Günther, Kramp-Karrenbauer) przed alternatywnym scenariuszem - koalicją z Lewicą w Berlinie.

To pokazuje, że „mur ogniowy" wobec skrajnej prawicy jest dziś kwestionowany z obu stron: część konserwatystów broni go jako demokratycznego zabezpieczenia, część uznaje za sztuczne odgradzanie się od woli wyborców. W sprawie deregulacji UE i handlu z USA źródła (Echo24, Foglio) są zgodne co do faktów, różnią się tylko akcentem: czeski tekst podkreśla inicjatywę oddolną państw członkowskich, włoski - reaktywność Brukseli wobec decyzji Trumpa. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że spór o „mur ogniowy" i kierunek CDU pokazuje, jak kruchy może być odpowiednik polskiego sporu o kordon sanitarny, gdy słabnie centrum sceny politycznej.

Źródła: Il Foglio · Karar · Echo24 / Týdeník Echo · Magyar Hang · Junge Freiheit · Rzeczpospolita + Plus Minus · WELT · Kathimerini (Η Καθημερινή) · Reformatorisch Dagblad

05 / POLITYKA USA

Republikanie krytykują Trumpa za wystawną wizytę Xi Jinpinga w Waszyngtonie

Satyra redakcyjna: kieliszek do uroczystego toastu ma zamiast czaszy gwizdek. Ilustracja AI.

FAKTY

Głównym wydarzeniem jest trzydniowa wizyta państwowa Xi Jinpinga w Waszyngtonie: Donald Trump i Melania Trump osobiście powitali chińskiego przywódcę na bazie Andrews, co media (Echo24) porównują do przyjęć Chruszczowa (1959) i Macmillana (1962). Podczas kolacji państwowej Trump podarował Xi rzeźbę orła oraz wzniósł toast winem Schramsberg - tym samym, którym w 1972 r. świętowano wizytę Nixona w Pekinie (El Mundo). Senator Roger Wicker (przewodniczący komisji sił zbrojnych Senatu) publicznie skrytykował skalę powitania, proponując tematy do rozmowy przy kolacji: prześladowanie filipińskich rybaków, Tajwan (El Español).

Osobno zmarł James Copenhaver, 76-letni widz ranny w zamachu na Trumpa w Butler w 2024 r. - potwierdzają to niezależnie Berlingske i The Daily Wire. W Michigan kandydat Demokratów do Senatu Abdul El-Sayed odmówił jednoznacznego potępienia reżimu w Iranie podczas spotkania na Uniwersytecie Michigan, co wykorzystał jego republikański rywal Mike Rogers (WORLD, Memeorandum).

GŁOSY PRASY

Linia sporu przebiega wewnątrz samej Partii Republikańskiej: El Español i Wicker krytykują Trumpa za nadmierną uprzejmość wobec Xi, nazywając go „brutalnym dyktatorem", podczas gdy relacje z Echo24 i El Mundo opisują wizytę neutralnie, jako spektakl dyplomatyczny bez oceny politycznej. El Mundo idzie dalej niż pozostałe źródła, sugerując, że symbolika toastu oznacza świat, w którym USA nie są już jedyną supermocą - teza, której nie stawia ani Echo24, ani konserwatywna prasa amerykańska.

Sprawa Iranu i El-Sayeda pokazuje z kolei spójność między WORLD a Memeorandum w samym opisie zdarzenia (odmowa potępienia reżimu), różni je jedynie kontekst redakcyjny - WORLD podkreśla wątek religijny (student z krzyżem), Memeorandum zestawia to z głosowaniem Senatu nad rezolucją ws. wojny z Iranem (49:50). Dla polskiego czytelnika istotne jest, że krytyka Trumpa za relacje z Chinami wychodzi dziś nie od jego przeciwników, lecz z wnętrza obozu republikańskiego, co sygnalizuje realne pęknięcie w sprawie polityki wobec Pekinu przed wyborami do Kongresu.

Źródła: El Español · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It") · Berlingske · El Mundo · Echo24 / Týdeník Echo · Do Rzeczy (tygodnik) + DoRzeczy.pl · The National Interest · Memeorandum · The Daily Wire / The Ben Shapiro Show · The Wall Street Journal - Opinion / Editorial Page · Reason

06 / BLISKI WSCHÓD

Przemówienie Netanjahu w ONZ i masowy walkout delegatów

Satyra redakcyjna: puste krzesła odjeżdżają od wielkiego głośnika. Ilustracja AI.

FAKTY

Benjamin Netanjahu wygłosił przemówienie na 81. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku, podczas którego dziesiątki delegacji - m.in. Arabii Saudyjskiej, Sudanu, Tunezji, Hiszpanii, Irlandii, Egiptu i Syrii - opuściło salę. Premier Izraela nazwał ich „moralnymi tchórzami", bronił ataku na irańskie instalacje nuklearne oraz operacji w Gazie, odrzucając zarzuty ludobójstwa, i ostro zaatakował prezydenta Turcji Erdogana oraz burmistrza Nowego Jorku Mamdaniego. Równolegle minister spraw zagranicznych Iranu Abbas Araghchi przedstawił siedmiodniowy plan otwarcia Cieśniny Ormuz i wznowienia rozmów nuklearnych, a prezydent Masoud Pezeszkian w wywiadzie dla Fox News zapewniał o gotowości poddania się inspekcjom i rozcieńczenia uranu, obwiniając Waszyngton za załamanie dyplomacji.

Na marginesie zgromadzenia zatrzymano Susan Sarandon podczas protestu przeciw Netanjahu, a Rada Pokojowa Trumpa zaprezentowała sześciomiesięczny plan odbudowy Gazy, wobec którego pomoc humanitarna dociera powoli.

GŁOSY PRASY

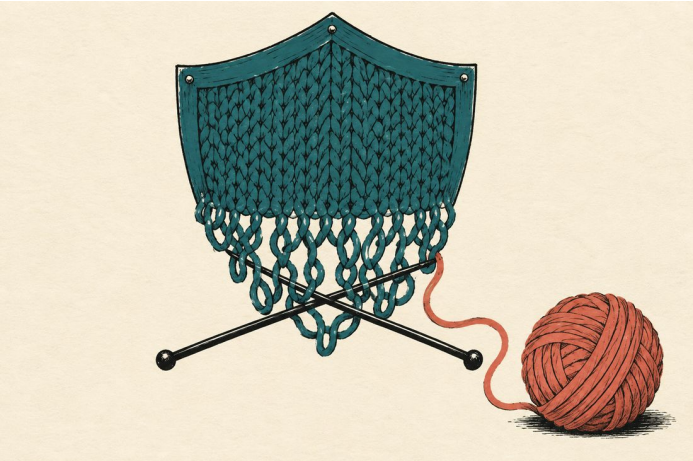
Tytuły anglosaskie (WORLD, Daily Mail, Open) relacjonują przemówienie Netanjahu niemal bez dystansu, powtarzając jego ramę „siedmiofrontowej wojny” i pochwały dla Trumpa, podczas gdy Responsible Statecraft z pozycji paleokonserwatywno-antywojennej podważa samą narrację o „precyzyjnych uderzeniach”, dokumentując setki cywilnych ofiar amerykańskich nalotów na Iran - to wyraźna linia podziału wewnątrz prawicy między jastrzębim atlantyzmem a realizmem sceptycznym wobec interwencji. Tureckie Serbestiyet i Karar pokazują odwrotną perspektywę: dla nich centralnym wydarzeniem jest atak Netanjahu na Erdogana, przy czym oba tytuły zaznaczają, że oficjalne stanowisko Ankary w sprawach Cypru, Ormian i Syrii różni się od przedstawionego przez izraelskiego premiera.

Strona irańska (Araghchi, Pezeszkian) i portugalskie doniesienia o apelach dyplomatycznych sugerują otwartość na deeskalację, czego w ogóle nie komentują źródła najbardziej proizraelskie, skupione na triumfalnym tonie mowy Netanjahu. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że spór nie przebiega między „lewicą” a „prawicą”, lecz w obrębie samej prawicy - między obroną izraelskiej racji stanu a pytaniem o cenę cywilną tej wojny, którą część konserwatywnych mediów wprost stawia.

Źródła: RealClearPolitics · NZZ · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It”) · Daily Mail / MailOnline · Responsible Statecraft (Quincy Institute) · Open · The Wall Street Journal - Opinion / Editorial Page · Serbestiyet · WELT · Karar · Echo24 / Týdeník Echo · Observador · Memeorandum · Kathimerini (Η Καθημερινή) · Postimees · Reformatorisch Dagblad

07 / OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

USA stawiają Europę na czwartym miejscu wśród priorytetów NATO

Satyra redakcyjna: tarcza wciąż czeka na dokończenie robótki. Ilustracja AI.

FAKTY

Amerykańskie służby wywiadowcze ostrzegają, że Rosja może rozszerzyć zagrożenie dronowe na kraje południowej Europy - Hiszpanię, Francję, Włochy, a w domyśle także Portugalię - wykorzystując m.in. jednostki tzw. Floty Cieni, o czym mówi w rozmowie dla Observadora gen. Marcos Ronha. Włochy podpisały z konsorcjum Fincantieri-Leonardo (poprzez OCCAR) kontrakt wart 3,7 mld euro (4,2 mld dolarów) na dwa niszczyciele klasy DDX, z dostawą w 2033 i 2035 roku - okręty o wyporności 13 500 ton zastąpią dotychczasowe jednostki typu Horizon.

Austria, reprezentowana przez minister spraw zagranicznych Beate Meinl-Reisinger, apelowała na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ o wzmocnienie prawa międzynarodowego, przygotowując się do niestałego członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ w latach 2027-2028. Amerykański ambasador przy NATO, cytowany przez NZZ, mówi wprost o malejącym znaczeniu Europy dla Sojuszu, a nowe badanie ocenia, że Europejczycy nie będą zdolni bronić się bez USA przed 2030 rokiem. US Navy uruchamia Centrum Robotyki i Systemów Autonomicznych (RASWDC), opracowujące plan wdrożenia struktur dowodzenia dla systemów bezzałogowych.

GŁOSY PRASY

Tu nie ma sporu ideologicznego, raczej różnica w poziomie konkretu i optyce: Observador nagłaśnia zagrożenie dronowe z pozycji obronnej, pytając wprost, czy Portugalia jest bezpieczna, podczas gdy branżowe Defense News i Breaking Defense relacjonują to samo zamówienie na niszczyciele DDX bez żadnej oceny politycznej, czysto sprawozdawczo. NZZ wprowadza ton wyraźnie odmienny od pozostałych - nie mówi o zagrożeniu ze strony Rosji, lecz o tym, że to sami Amerykanie stawiają Europie ultimatum co do jej realnego znaczenia w NATO, co jest przesunięciem osi sporu z "Wschód kontra Zachód" na "USA kontra Europa".

Austriacki apel o prawo międzynarodowe i autonomiczną broń brzmi w tym zestawieniu odosobniony - to jedyny głos mówiący o regulacjach, a nie o zbrojeniach czy zagrożeniu. Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie: podczas gdy Europa Południowa dopiero oswaja się z myślą o rosyjskich dronach, a Włochy inwestują miliardy w okręty z dostawą za dekadę, amerykańska ocena mówi, że Europa i tak nie obroni się sama przed 2030 rokiem - co stawia pytanie o tempo europejskich, w tym polskich, zbrojeń na tle deklarowanych zagrożeń.

Źródła: NZZ · Observador · Breaking Defense · Defense News · Die Presse

08 / CHINY I INDO-PACYFIK

Szczyt Trump-Xi: rozejm handlowy i ciepła atmosfera dzielą komentatorów

Satyra redakcyjna: dwa odpychające się magnesy połączono uroczystą wstążką. Ilustracja AI.

FAKTY

Xi Jinping złożył w Waszyngtonie pierwszą od 2015 roku wizytę państwową, przyjęty przez Donalda Trumpa z ceremonią wojskową na Joint Base Andrews, uroczystą kolacją państwową we Wschodnim Skrzydle Białego Domu oraz przelotem bombowców B-2/B-1. Sekretarz skarbu Scott Bessent ogłosił przedłużenie z Pusan zawieszenia dodatkowych ceł na chińskie towary do 10 stycznia 2027 (WirtschaftsWoche podaje termin do 10 stycznia bez roku, Open podaje 2027) w zamian za wstrzymanie przez Chiny kontroli eksportu metali ziem rzadkich.

Xi przywiózł gest dyplomatyczny w postaci dwóch pand dla zoo w Atlancie oraz zapowiedź przyjęcia 100 tys. amerykańskich studentów na wymianę. Równolegle Bloomberg ujawnił, że przesyłka części do myśliwców F-35 transportowana przez UPS z Australii do USA trafiła do Hongkongu i znalazła się w rękach chińskich władz, co wywołało dochodzenie Pentagonu. Na kolację nie dotarł żaden prezes dużej chińskiej korporacji, mimo obecności amerykańskich i zachodnich szefów firm (Musk, Bezos, Huang, Zuckerberg, Cook, Altman, Arnault, Miebach), przy niejasnych sygnałach ze strony obu rządów co do przyczyn.

GŁOSY PRASY

Ton relacji rozjeżdża się wyraźnie: Il Foglio i WELT czytają spotkanie jako grę pozorów, w której pod fasadą uprzejmości kryją się nierozwiązane napięcia strategiczne, a WELT dodaje, że Xi miał przemycić w wypowiedzi zawoalowaną pogardę wobec USA, niezauważoną przez Trumpa z powodu bojkotu transmisji przez CNN, Politico i MsNow. Tempi idzie dalej, sugerując wprost, że to Trump wypada w tej relacji jako strona ustępująca. Daily Mail i AFR relacjonują scenerię niemal bezkrytycznie, skupiając się na przepychu kolacji i liście gości, bez cienia niepokoju widocznego u włoskich i niemieckich komentatorów.

FAZ i NZZ zwracają uwagę na nieobecność chińskich prezesów jako sygnał rozbieżnej interpretacji słowa "stabilizacja" przez obie stolice, a sprawa przekierowanych do Hongkongu części F-35 (Daily Wire) pozostaje wątkiem osobnym, niepodjętym przez tytuły skupione na samej ceremonii. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że prasa niemiecka i włoska, mimo przychylności dla Trumpa w innych sprawach, tu ostrzega przed odczytywaniem gestów jako realnej ustępliwości Pekinu - sygnał, że rozejm handlowy jest kruchy i niekoniecznie oznacza trwałą zmianę kursu USA wobec Chin.

Źródła: WELT · Il Foglio · NZZ · Australian Financial Review (AFR) · FAZ · The Daily Wire / The Ben Shapiro Show · WirtschaftsWoche · Daily Mail / MailOnline · Tempi · Open · Reformatorisch Dagblad

09 / GOSPODARKA I FINANSE

Rosnące koszty długu publicznego w Europie Środkowej i strefie euro

Satyra redakcyjna: mała walizka dźwiga ciężar większy od siebie. Ilustracja AI.

FAKTY

W Hiszpanii ABC opisuje dwa wątki: ruszają ostatnie formalności dla Valdecarros w Madrycie - 51 656 mieszkań, w tym 28 410 chronionych, budowa pierwszych 13 300 lokali ma ruszyć na początku 2027 roku, docelowo 150 tys. mieszkańców; oraz przypomina art. 34.8 Kodeksu pracy, dający pracownikom prawo żądać telepracy lub zmiany godzin pracy bez utraty wynagrodzenia. The Objective donosi, że rząd Pedro Sáncheza przyspiesza dekret mieszkaniowy po eksmisji 87-letniej kobiety w Madrycie, negocjując tekst z Sumar i planując Radę Ministrów we wtorek; w 2025 roku odnotowano rekordowe 24 540 eksmisji.

W Czechach Národní rozpočtová rada (Mojmír Hampl) podaje, że koszty obsługi długu wzrosną w 2026 roku z ponad 130 mld do ponad 150 mld koron w 2027, a próg zadłużenia 55% PKB zostanie przekroczony już w 2034 roku, trzy lata wcześniej niż wcześniej zakładano - rząd Andreja Babiša planuje deficyt 386 mld koron na 2026 rok. W Niemczech WirtschaftsWoche informuje, że od 2027 roku lepiej zarabiający i pracodawcy zapłacą łącznie do 1200 euro więcej składki zdrowotnej, a Handelsblatt odnotowuje rentowności obligacji na

najwyższym poziomie od 2007 roku wobec rosnącej inflacji i cen ropy.

GŁOSY PRASY

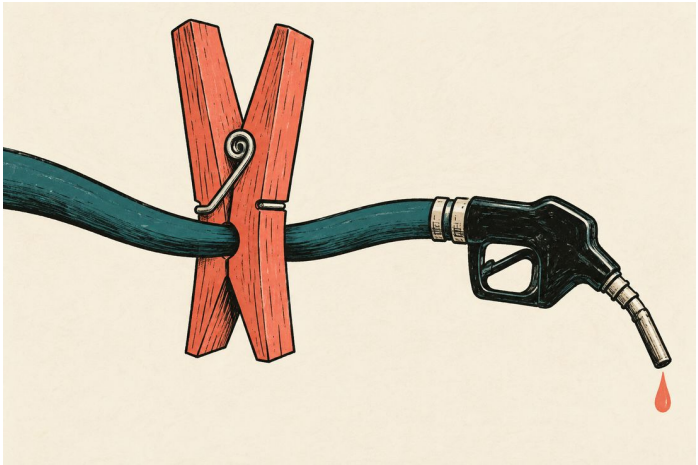
Spór dotyczy relacji państwo-rynek w mieszkalnictwie: ABC opisuje Valdecarros jako techniczny sukces planowania (liczby, infrastruktura, zieleń), podczas gdy The Objective pokazuje ten sam sektor od strony kryzysu politycznego - eksmisja staje się pretekstem do przyspieszenia interwencji regulacyjnej i nacisków Sumar na wywłaszczenia, co ujawnia napięcie w koalicji PSOE. Czeski i niemiecki materiał są ze sobą zgodne co do kierunku: rosnące koszty długu i obciążeń publicznych, żadne źródło nie kwestionuje diagnozy Hampla ani prognoz WirtschaftsWoche - obie strony sceny politycznej (Babiš i rząd niemiecki) unikają twardej konsolidacji przed wyborami.

Przemilczeniem pozostaje pytanie, kto ostatecznie poniesie koszt tych deficytów i składek - czeski tekst wprost mówi o cięciach i podwyżkach podatków po 2034 roku, niemiecki o obciążeniu lepiej zarabiających, ale żaden nie łączy tego z szerszym trendem rosnących rentowności obligacji sygnalizowanym przez Handelsblatt. Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie: mechanizmy typu polski próg ostrożnościowy czy dług 60% PKB działają identycznie jak czeska "brzda dłużna" - i identycznie bywają przesuwane lub obchodzone w latach przedwyborczych.

Źródła: ABC · Rzeczpospolita + Plus Minus · Conflits - Revue de Géopolitique · Echo24 / Týdeník Echo · La Nación · The Objective · WirtschaftsWoche · Handelsblatt · Serbestiyet

10 / ENERGETYKA I KLIMAT

Embargo Trumpa na eksport diesla z Azji podnosi ceny paliw w Europie

Satyra redakcyjna: ogromny spinacz do bielizny zaciska wąż paliwowy. Ilustracja AI.

FAKTY

Dominuje temat rozważanego przez Donalda Trumpa embarga na eksport diesla z USA, mające obniżyć ceny paliwa przed listopadowymi wyborami śródokresowymi - WirtschaftsWoche i Nieuwe Oogst opisują to jako zagrożenie dla Europy, która sprowadza obecnie 57 proc. importowanego diesla ze Stanów Zjednoczonych, a rzecznik Komisji Europejskiej Olof Gill potwierdził, że Bruksela nawiązała w tej sprawie kontakt z Waszyngtonem. Równolegle Emmanuel Macron zapowiedział wysłanie francuskich żołnierzy, radarów i systemów obrony do portu Yanbu w Arabii Saudyjskiej nad Morzem Czerwonym, by chronić infrastrukturę naftową przed atakami Hutich po ostrzale Rijadu - relacjonują to zgodnie Kristeligt Dagblad i L'Opinion.

Echo24 informuje, że europejskie elektrownie wracają do węgla wobec rosnących cen gazu, co ma podnieść produkcję energii z węgla o około jedną czwartą w najbliższych sześciu miesiącach. We Włoszech rząd Salviniego przyjął roczne odroczenie zakazu wjazdu diesli Euro 5 na północy kraju, obejmujące 1,2 mln aut i 200 tys. dostawczaków, a Niemcy przeznaczyły 212 mln euro na dotacje dla e-paliw syntetycznych.

GŁOSY PRASY

Źródła są w tej sprawie właściwie zgodne co do faktów: zarówno niemiecki WirtschaftsWoche, jak i holenderski branżowy Nieuwe Oogst przedstawiają grożące embargo Trumpa jako ruch wewnątrzpolityczny, obliczony na wybory, którego koszty poniesie Europa - różnica jest tylko w akcencie: Nieuwe Oogst dodaje, że sami amerykańscy rolnicy i republikańscy kandydaci (Ashley Hinson z Iowa) krytykują politykę Trumpa za wysokie ceny paliwa, co pokazuje pęknięcie w samym obozie republikańskim między interesem konsumenta a producenta.

Le Figaro wnosi osobny wątek krajowy, francuski spór o to, czy Komisja Regulacji Energii faworyzuje OZE kosztem atomu - to napięcie typowo francuskie, nieobecne w innych tytułach, gdzie dominuje raczej troska o bieżące dostawy niż spór ideowy o miks energetyczny. The Dispatch przemilcza właściwie wszystko poza tezą, że dwie dekady regulacji EPA nie przyniosły realnej dekarbonizacji, co jest głosem odosobnionym i niepowiązanym z resztą materiału.

Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że zbieżność diagnoz o rosnącej zależności Europy od amerykańskiego diesla i powrocie do węgla pokazuje, jak kruchy pozostaje europejski miks energetyczny wobec pojedynczych decyzji politycznych za oceanem i konfliktów na Bliskim Wschodzie.

Źródła: WirtschaftsWoche · Nieuwe Oogst · The Dispatch · Echo24 / Týdeník Echo · Berlingske · Kristeligt Dagblad · L'Opinion · Catholic News Agency (CNA) · Le Figaro (z FigaroVox i Le Figaro Magazine) · Il Sole 24 Ore · Neatkarīgā Rīta Avīze (nra.lv) · FAZ · top agrar

11 / TECHNOLOGIA I AI

Spór o to, czy AI to realne zagrożenie egzystencjalne czy panika medialna

Satyra redakcyjna: gaśnica wyrzuca świąteczne konfetti. Ilustracja AI.

FAKTY

Wizyta Xi Jinpinga w Waszyngtonie obejmowała rozmowy z Trumpem o „superinteligencji", a Kongres pracuje nad regulacjami AI, choć od 2022 r. przyjęto tylko dwie ustawy dotyczące tej technologii (TAKE IT DOWN Act i finansowanie AI w One Big Beautiful Bill Act) - opisuje to WORLD. Anthropic ogłosił, że jego model Claude samodzielnie odkrył nieznany wcześniej system enzymatyczny podobny do CRISPR (ABC), a wcześniej badacze tej samej firmy szacowali ponad 10-procentowe ryzyko egzystencjalnego zagrożenia ze strony AI w ciągu dekady, o czym pisze Letras Libres.

SpaceX szykuje z pomocą Starshipa nową generację satelitów Starlink z technologią Direct-to-Cell, likwidującą zasięgi martwe i roaming (NZZ). The Dispatch opisuje spór administracji Trumpa z ruchem effective altruism o regulacje AI, a The National Interest i polskie media (Sieci/wPolityce) donoszą o wyciekach danych - FBI oraz polskich danych medycznych, powiązanych z wcześniejszym atakiem na system MyDr. L'Express pisze o francuskich inżynierach przechodzących do sektora deftech oraz o książce Thibauta Girauda dotyczącej użycia AI w tekstach.

GŁOSY PRASY

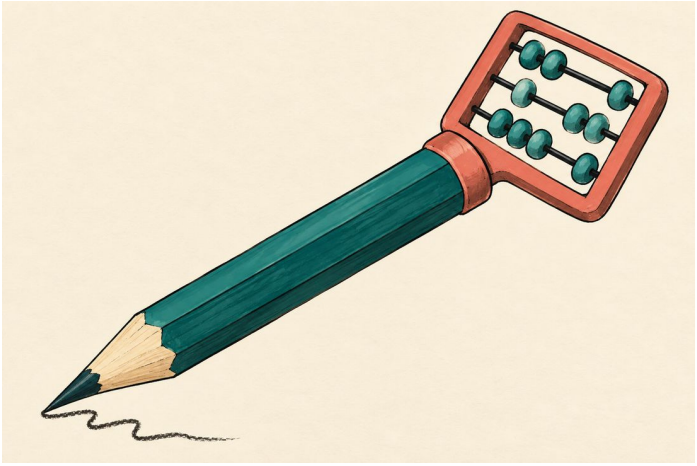
Linia sporu przebiega przede wszystkim wokół tempa i sensowności regulacji AI: WORLD i The Dispatch pokazują, że Trump traktuje wszelkie ograniczenia jako pomoc dla Chin i odrzuca apele Anthropic o spowolnienie rozwoju, podczas gdy sama Anthropic (via Letras Libres i ABC) jednocześnie ostrzega przed ryzykiem egzystencjalnym i chwali się przełomowym odkryciem naukowym swojego modelu - Letras Libres wprost demaskuje to jako sprzeczność, nazywając apokaliptyczny dyskurs firm AI strategią budowania własnej władzy i wyceny rynkowej.

NZZ patrzy na technologię satelitarną Muska z entuzjazmem cywilizacyjnym, widząc w niej narzędzie omijania cenzury w Iranie, Chinach i Korei Północnej, bez wzmianki o ryzykach koncentracji infrastruktury w rękach jednej firmy. Polskie i amerykańskie doniesienia o wyciekach danych (FBI, dane medyczne Polaków) nie są ze sobą tematycznie łączone przez redakcje, ale razem pokazują ten sam problem bezpieczeństwa infrastruktury cyfrowej niezależnie od kraju. Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie: podczas gdy Waszyngton i Dolina Krzemowa spierają się o tempo rozwoju superinteligencji, krajowa debata wciąż dotyczy podstawowego bezpieczeństwa danych obywateli, co pokazuje różnicę w etapie dojrzałości dyskusji technologicznej.

Źródła: NZZ · The Dispatch · ABC · The National Interest · Sieci (tygodnik) + wPolityce.pl · L'Express · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It") · Letras Libres

12 / MIGRACJA I AZYL

Zamach nożowy w polskim klasztorze benedyktynek

Satyra redakcyjna: szkolny ołówek ma liczydło zamiast gumki. Ilustracja AI.

FAKTY

Dominującym wydarzeniem dnia jest atak nożowy w opactwie benedyktynek w Jarosławiu na południowym wschodzie Polski, opisywany zgodnie przez WELT, Echo24 i CNA: zatrzymany 31-letni obywatel Ukrainy, przybyły z Niemiec w kierunku przejścia granicznego w Korczowej, zaatakował pięć osób nożem wziętym z klasztornej kuchni, w wyniku czego zginął jeden z księży, a trzej mężczyźni odnieśli poważne obrażenia. Zelenski i Tusk skomentowali sprawę, motyw ataku pozostaje nieustalony.

Równolegle rząd Włoch przyjął dekret Meloni ograniczający do 30 proc. udział uczniów słabo znających włoski w klasach oraz zakazujący nikabów i burek w szkołach, co potwierdzają zarówno Echo24, jak i Tempi relacją nauczyciela z klas zawodowych. W Hiszpanii ABC i El Español opisują napięcia w Ceucie: ponad 7000 wydaleń imigrantów przy wciąż zatłoczonych plażach, dziesięć udaremnionych prób szturmu na ogrodzenie oraz przyjazd organizacji pozarządowych do miasta.

Amnesty International opublikowała raport wzywający do likwidacji amerykańskiej agencji ICE, o czym piszą niezależnie Nederlands Dagblad i Kristeligt Dagblad.

GŁOSY PRASY

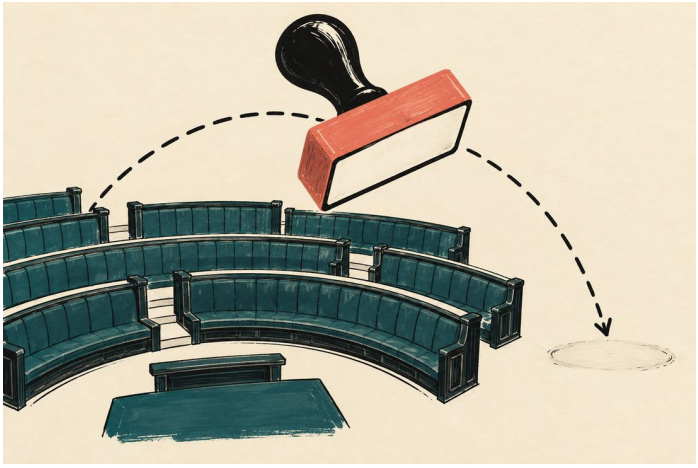
NZZ stawia tezę makro: umuzułmowieni obywatele w Berlinie i Szwecji masowo głosują na lewicę, co ma zmieniać demokrację europejską niezależnie od zdarzeń bieżących - to ujęcie strukturalne, którego nie ma w innych materiałach z dziś. W sprawie Jarosławia relacje niemiecka, czeska i amerykańska są zgodne co do faktów, różnią się jedynie stopniem ostrożności: CNA wyraźnie zastrzega, że nie potwierdziło niezależnie, iż ofiarą był ksiądz, podczas gdy WELT i Echo24 podają to za polskimi mediami bez zastrzeżeń.

We Włoszech linia sporu przebiega między rządem Meloni (integracja, równe szanse) a opozycją cytowaną przez Echo24, która zarzuca upolitycznienie tematu przed wyborami - to spór wewnątrz mainstreamu, nie wewnątrz prawicy. W kwestii ICE Nederlands Dagblad i Kristeligt Dagblad, mimo centrowo-chadeckiego profilu, referują stanowisko Amnesty bez komentarza krytycznego, co pokazuje że nawet niepopulistyczna prasa konserwatywna nie polemizuje wprost z organizacjami praw człowieka. Dla polskiego czytelnika istotne jest, że sprawa z Jarosławia dotyczy bezpośrednio Polski i pokazuje rozbieżność w ostrożności dziennikarskiej między źródłami polskimi a zagranicznymi przy identyfikacji ofiary.

Źródła: NZZ · WELT · Echo24 / Týdeník Echo · Catholic News Agency (CNA) · Daily Mail / MailOnline · El Español · ABC · Nederlands Dagblad · Fox News Channel (kabel) · Tempi · Kristeligt Dagblad

14 / WOJNY KULTUROWE

Nacisk na promowanie ideologii genderowej - od Hollywood po polski system podatkowy

Satyra redakcyjna: stempel przeskakuje nad pustymi ławami parlamentu. Ilustracja AI.

FAKTY

W Kanadzie, według relacji Daily Mail cytowanej przez First Things, 83-letnia kobieta miała zostać eutanazjowana wbrew własnej woli w ramach tamtejszego systemu wspomaganego umierania. W Polsce minister finansów Andrzej Domański ogłosił na platformie X wydanie interpretacji ogólnej dotyczącej przywilejów podatkowych dla par jednopłciowych, bez procedowania w Sejmie. Duński parlament (Folketing) powołał grupę roboczą z udziałem większości partii do przeciwdziałania nękaniu (chikane) osób czynnych w polityce.

Na Uniwersytecie Missouri doszło do zakłócenia wydarzenia Turning Point USA "Pick Up the Mic" przez osobę identyfikującą się jako trans, która wyśmiała śmierć Charliego Kirka. W Australii jedna ze szkół w Nowej Południowej Walii podtrzymuje dotychczasową politykę wobec ekranów, mimo trwającej debaty o skutkach technologii edukacyjnych.

GŁOSY PRASY

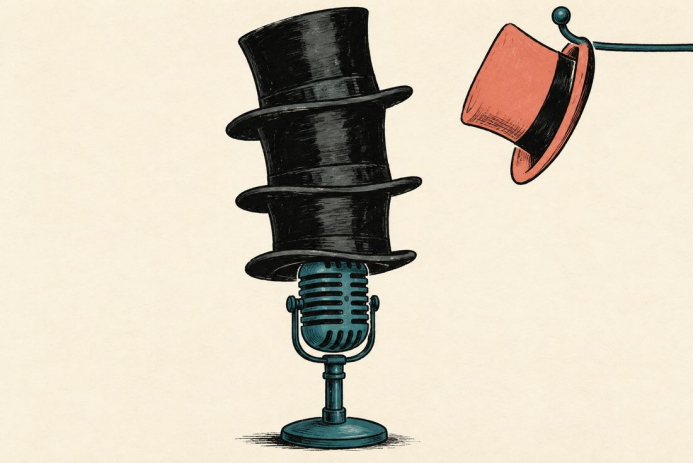
First Things przedstawia kanadyjski przypadek jako dowód na strukturalną wadę systemu MAID, wskazując na religijność ofiary jako dodatkowy kontekst moralny - to typowe dla ich postliberalnego, chrześcijańskiego ujęcia obrony życia. Sieci/wPolityce ramuje decyzję Domańskiego jako naruszenie Konstytucji i obejście Sejmu przez rząd Tuska - spór dotyczy tu nie tyle samej kwestii związków jednopłciowych, co legalności trybu, w jakim wprowadza się zmianę. The Charlie Kirk Show łączy incydent na Mizzou z szerszą narracją o "prawie grawitacji politycznej" i eskalacji po stronie lewicy, co jest częścią mobilizacyjnej retoryki ruchu MAGA-młodzieżowego.

Berlingske i AFR pozostają najbardziej stonowane - pierwsze relacjonuje proceduralną inicjatywę parlamentu bez ideologicznego zaostrzenia, drugie opisuje spór edukacyjny o ekrany bez odwołań do wojny kulturowej. Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie: podczas gdy w Kanadzie i USA spór toczy się o życie i tożsamość, w Polsce oś sporu przesuwa się na pytanie o legalność metody rządzenia - co pokazuje, że krajowa debata kulturowa coraz częściej przybiera formę sporu konstytucyjnego, a nie światopoglądowego.

Źródła: First Things · Sieci (tygodnik) + wPolityce.pl · Berlingske · The Charlie Kirk Show (TPUSA / Salem Podcast Network) · Australian Financial Review (AFR)

15 / MEDIA I WOLNOŚĆ SŁOWA

Publiczne media pod ostrzałem prawicy: BBC i ORF jako symbole nadmiernej opiekuńczości i marnotrawstwa

Satyra redakcyjna: mikrofon dźwiga stos dyrektorskich cylindrów, z którego zdjęto najwyższy. Ilustracja AI.

FAKTY

Dyrektor generalna ORF Ingrid Thurnher zapowiedziała po posiedzeniu rady fundacyjnej (Stiftungsrat) głęboką restrukturyzację austriackiej telewizji publicznej - cięcia mają objąć głównie poziomy kierownicze, bez „metody kosiarki”; budżet na 2027 rok ustali w październiku specjalny komitet finansowy. ORF planuje jednocześnie skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie utraty 93 mln euro rocznie z tytułu zniesionej kompensaty VAT. Rząd USA formalnie wystąpił o przyłączenie się do pozwu Elona Muska przeciwko unijnej karze 120 mln euro nałożonej na platformę X za naruszenie przepisów DSA - informację potwierdziło Reuters.

Handelsblatt donosi w skrócie, że dziennikarze CNN i MSNBC mają odzyskać dostęp do Białego Domu. Pozostałe dwie pozycje to krótkie zajawki bez rozwiniętych faktów: krytyka BBC za nadmierną „wrażliwość” w GB News oraz spór wokół komentarza Erika Solheima o przesłuchaniu ws. Epsteina w Aftenposten.

GŁOSY PRASY

Materiał nie tworzy jednego sporu, lecz dwa osobne wątki. Pierwszy dotyczy finansowania mediów publicznych: Die Presse relacjonuje sprawę ORF neutralnie, jako proces zarządczy, bez oceniania zasadności cięć czy skargi do trybunału. Drugi wątek to starcie państwo-platformy: Kristeligt Dagblad podaje fakt włączenia się administracji USA po stronie Muska przeciw karze UE, nie precyzując jednak argumentacji ani czy Waszyngton kwestionuje samą karę, czy szerzej kompetencje DSA - to istotna luka, bo od niej zależy, czy spór dotyczy jednego przypadku czy zasady eksterytorialności unijnych regulacji.

GB News i Handelsblatt pokazują dwa przeciwstawne obrazy relacji mediów z władzą - cenzura „z góry” w BBC kontra powrót dziennikarzy do Białego Domu - ale żadne z nich nie łączy się z pozostałymi tekstami w spójną narrację. Dla polskiego czytelnika istotne jest głównie zaangażowanie administracji USA w spór o karę DSA wobec X - to precedens pokazujący, że regulacje unijne wobec platform stają się przedmiotem bezpośredniej interwencji dyplomatycznej Waszyngtonu, co może mieć znaczenie przy przyszłych sporach UE z amerykańskimi big techami.

Źródła: GB News · Kristeligt Dagblad · Aftenposten · Die Presse · Handelsblatt

16 / KOŚCIÓŁ I RELIGIA

Wizyta papieża Leona XIV we Francji: gest wobec Macrona i spadkobierców Franciszka

Satyra redakcyjna: pielgrzymi kostur stoi obok zwiniętego czerwonego dywanu. Ilustracja AI.

FAKTY

W Saint Louis kardynał Luis Tagle, w imieniu papieża Leona XIV, beatyfikował arcybiskupa Fultona Sheena wobec około 50 tysięcy wiernych, ponad 80 biskupów i tysiąca kapłanów; jego święto wyznaczono na 9 grudnia. Fundacja Sheena (ks. Jason Gray) poinformowała o sześciu domniemanych cudach za jego wstawiennictwem, w tym uzdrowieniu z raka w IV stadium, które mogą posłużyć do procesu kanonizacyjnego. Równolegle Leon XIV rozpoczyna czterodniową wizytę we Francji - w sobotę odprawi mszę na placu Zgody w Paryżu, a prezydent Macron, w odróżnieniu od wizyty Franciszka w Marsylii w 2023 roku, nie weźmie udziału w żadnym z nabożeństw.

W Louisville ksiądz David Sanchez zrezygnował z funkcji proboszcza po pozwie pracownicy parafii oskarżającej go o zignorowanie zgłoszenia napaści seksualnej ze strony przełożonego. Krótkie doniesienia dotyczą też polskiego arcybiskupa proszącego o modlitwę po zabójstwie księdza w opactwie oraz rozmów Leona XIV z przywódcami Węgier i Portugalii.

GŁOSY PRASY

Wokół beatyfikacji Sheena CNA i The Pillar są zgodne - obie relacje podkreślają jego rolę medialnego ewangelizatora i cud uzdrowienia noworodka Jamesa Engstroma, różnica jest głównie w akcentach (Pillar dodaje kontekst siedmioletniego opóźnienia procesu). Wyraźniejszy spór dotyczy wizyty papieskiej we Francji: Figaro ujmuje ją jako gest pojednania po kontrowersyjnym pontyfikacie Franciszka, podczas gdy NZZ eksponuje polityczny wymiar - Watykan świadomie okroił program z elementów państwowych (honory wojskowe, kolacja państwowa), by uniknąć powtórki sporu o laickość z 2023 roku, w którym krytykowano Macrona z prawa i lewicy jednocześnie.

Do Rzeczy sygnalizuje zapowiedź kolejnego sporu doktrynalnego wokół nowego watykańskiego dokumentu o relacjach z Żydami, nawiązując do wcześniejszego oburzenia po liście Episkopatu Polski - co dla polskiego czytelnika może być najistotniejszym wątkiem dnia, bo dotyczy bezpośrednio krajowej debaty kościelnej, choć sama treść dokumentu nie jest jeszcze znana z zajawki.

Źródła: Le Figaro (z FigaroVox i Le Figaro Magazine) · Catholic News Agency (CNA) · NZZ · Do Rzeczy (tygodnik) + DoRzeczy.pl · The Pillar · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It”) · Denník Postoj

17 / IDEE I SPORY WEWNĄTRZ PRAWICY

Spór o normalizację AfD w niemieckiej prawicy

Satyra redakcyjna: jedno narzędzie łączy kielnię murarską z łomem. Ilustracja AI.

FAKTY

W Niemczech trwa dyskusja o statusie AfD po jej wzroście: w WELT były minister spraw wewnętrznych Hans-Peter Friedrich mówi, że izolacja partii („Brandmauer”) była błędem i AfD należało wcześniej wciągnąć w odpowiedzialność rządzenia. Tym samym dniem WELT relacjonuje wystąpienie Petera Thiela odbierającego Axel Springer Award w Berlinie, gdzie inwestor ostrzegał przed kapitalizmem i mówił ze zrozumieniem o wyborcach lewicy. NZZ komentuje sytuację po wyborach w Niemczech z innej strony: pisze o pokusie „rewanżu” wobec instytucji przez nową prawicę, w tym AfD, gdy ta zdobywa realny wpływ na rozdział władzy parlamentarnej.

Meksykański Letras Libres, patrząc na te same wyniki wyborcze w Saksonii-Anhalt i Meklemburgii-Pomorzu Przednim oraz na Berlin, gdzie wygrała Die Linke, opisuje to jako erozję centrum politycznego, nie jako spór wewnątrzprawicowy. FAES w Madrycie i Echo24 w Pradze poruszają odrębne wątki: praworządność w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej oraz sceptycyzm wobec zachodniej koordynacji ws. regulacji AI.

GŁOSY PRASY

Linia sporu przebiega w samych Niemczech: Friedrich w WELT broni tezy, że wieloletnia izolacja AfD była błędem strategicznym, bo nie zmuszała partii do odpowiedzialności za rządzenie - to stanowisko otwarcie rewizjonistyczne wobec „Brandmauer”. NZZ z Zurychu patrzy na to z pozycji liberalno-konserwatywnej i ostrzega przed inną pułapką: że AfD, zdobywając wpływ na reguły podziału władzy, może z korekty przerodzić się w rewanż na instytucjach - a ryzyko to obciąża też liberałów i lewicę, którzy wcześniej „pożyczyli” instytucjom autorytet dla własnej polityki.

Letras Libres z Meksyku nie wchodzi w ten spór o taktykę wobec AfD, tylko stawia całą sprawę jako symptom szerszej erozji centrum, stawiając AfD i Die Linke obok siebie jako lustrzane skrajności. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że niemiecka debata o „murze sanitarnym” toczy się dziś nie między prawicą a lewicą, lecz wewnątrz środowisk konserwatywno-liberalnych - między tymi, którzy chcą włączenia AfD do odpowiedzialności, a tymi, którzy ostrzegają przed erozją instytucjonalnych zabezpieczeń niezależnie od tego, kto akurat zdobywa władzę.

Źródła: NZZ · WELT · Echo24 / Týdeník Echo · Cuadernos de Pensamiento Político (FAES) · Letras Libres

18 / KULTURA I SPÓR O KANON

Rewizje historycznych mitów II wojny światowej

Satyra redakcyjna: igła z nitką holuje muzeum. Ilustracja AI.

FAKTY

Od 10 września w British Museum w Londynie wystawiona jest tkanina z Bayeux, udostępniona przez Francję i widoczna do lipca 2027 roku. Magyar Hang opisuje towarzyszące temu tłumy, błyskawicznie wykupione bilety i kolejki, a także przypomina, że o zdobycie tkaniny zabiegali w przeszłości Napoleon i Hitler. Niezależnie od tego JNS zapowiada tekst o serialu „Fauda” i jego odbiorze na Zachodzie, ale sama zajawka nie podaje żadnych faktów poza ogólnym stwierdzeniem, że serial ujawnia prawdy dotąd przemilczane.

GŁOSY PRASY

Oba teksty dotyczą zupełnie innych spraw i nie da się między nimi wskazać sporu - łączy je jedynie kategoria kultury i pamięci. Magyar Hang koncentruje się na wymiarze dyplomatyczno-historycznym wystawy w Londynie: fakt, że artefakt symbolizujący podbój Anglii przez Normanów wraca na Wyspy po raz pierwszy, ma dla autora znaczenie polityczne, wykraczające poza historię sztuki. JNS operuje w innym rejestrze - publicystycznym, oceniającym reakcję Zachodu na serial o izraelskim wywiadzie, lecz bez faktów w zajawce trudno ocenić, jaką dokładnie tezę stawia.

Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że pierwszy tekst pokazuje, jak nawet dziedzictwo sprzed tysiąca lat bywa dziś odczytywane przez pryzmat bieżącej polityki tożsamościowej i dyplomatycznej rywalizacji o symbole.

Źródła: Magyar Hang · JNS - Jewish News Syndicate